

GLASNIK

Općine KLIS

| ožujak | 2023. | broj 20

SADRŽAJ

Glasnik, zapis jednog vremena!	3
Usvojen Plan razvoja Općine za razdoblje do 2030. godine	4
Klisu rekordni proračun 10 milijuna eura!	4
Uskoro sigurnije kroz Prugovo	5
Prvi u Klisu: Otvoren Street workout park u Klis Kosi	6
Bacate otpad na ilegalne deponije?	
Kamere snimaju, kazne stižu!	7
Uredite zapuštene parcele!	8
Igralište Nisko u projektu Bez granica	9
Vrtić u Klis Kosi uskoro mališanima otvara svoja vrata	9
Radi se na sve strane	10
Besplatni spremnici za biootpad	13
Mala škola u Brštanovu i Konjskome	13
Dani besplatnog ulaza u klišku tvrđavu	13
Sufinanciranje solarnih panela na našim krovovima	13
Autobusi 22 i 33 voze novim trasama	13
Vrući asfalt: Na Kočinjem brdu tisuće motora	14
Dopunjeno izdanje knjige Sinjska ferata Rera	15
Mališani pričama i pjesmom čestitali knjižnici 6. rođendan	15
Uskočko gnijezdo roman o opsadi Klisa	16
U Društvenom centru učili, vježbali, pričali, smijali se...	17
Kliški uskoci u pohod	
Gospi od Dobrića	18
Fotografije Ive Pervana neispričane priče o Klisu	19
I mladi vole Noć muzeja	20
Saksofon za 86. rođendan glazbara	21
Treća faza projekta 'Zaželi'	22
30 ljeta slavi Četvrtka, hvala im!	23
Odlazak suca Stjepana Glavine	23

Besplatno glasilo Općine Klis

Izdavač: Općina Klis, Iza Grada 2, 21231 Klis
Telefon: 021/240-292; mail: info@klis.hr; www.klis.hr

Glavni i izvršni urednik: Ivica Vetma

Lektura: Lea Smodlaka

Fotografije: Ivo Pervan, Petar Prkić, Neno Gusić, Mirko Bojić, Ivica Vetma, Marijana Pleština

Naslovnica: Iva Kegalj

Tisk i grafička priprema:
Dalmacijapapir Split

Sve nepotpisane tekstove potpisuje uredništvo

Uz jubilarni dvadeseti broj našeg glasnika uvodimo novi dizajn za zapisivanje novih vremena.
U novom ruhu nastavljamo pratiti aktualna događanja i stvarati sadržaj za sve naše mještane.
Želimo vam ugodno čitanje!

SVEČARSKI UVODNIK UZ 20. JUBILARNI BROJ NAŠEGA LISTA

GLASNIK

zapis jednog vremena

Dragi čitatelji, stanovnici naše općine, pred vama je jubilarni, 20. Glasnik Općine Klis. Pokrenut je sa željom da do svakog kutka naše velike općine dopre informacija o onome što radimo, koji su nam planovi, kao i informacije o mnogim socijalnim, komunalnim i ostalim programima koje smo uveli posljednjih sedam godina.

Namjera nam je bila kreirati pravila i programe jednake za sve te da svi za njih znaju, a ne samo oni koji su „bliže oltaru”.

Glasnik je začinjen crticama iz svakodnevnog života, našim prirodnim i kulturnim ljepotama, božjim darovima koji dokazuju da živimo na prekrasnoj lokaciji o kojoj treba brinuti i dalje je razvijati.

Ne manje važno, Glasnik je i zapis jednog vremena koji će ostati i kad nas ne bude.

Hvala vam što ste dio toga.

Vaš načelnik,

Jakov Vetma

Usvojen Plan razvoja Općine za razdoblje do 2030. godine

Na 21. sjednici OV Općine Klis jednoglasno je usvojen Plan razvoja Općine za razdoblje do 2030. godine.

Plan razvoja Općine Klis do 2030. godine srednjoročni je akt strateškog planiranja od značaja za ovu jedinicu lokalne samouprave, koji se donosi za razdoblje od 7 godina, te je prema periodu važenja uskladen s novim programskim razdobljem na razini Europske unije.

Kao takav, Plan razvoja predstavlja temeljni strateški planski dokument na razini općine Klis koji određuje strateške ciljeve, posebne ciljeve i mјere razvoja općine. Izrada i donošenje ovog akta strateškog planiranja posebice je važno za Općinu Klis u kontekstu učinkovitog korištenja sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova, kako bi se identificirali strateški projekti i prioriteti financiranja u budućem srednjoročnom razdoblju.

Radna skupina na čelu s načelnikom Jakovom Vetcem proteklih je mjeseci intezivno radila na razradi strategije razvoja za navedeno razdoblje.

Nakon iscrpne analize postojećeg stanja na polju demografije, tržišta, gospodarstva, prirodnih resursa te fizičke i društvene infrastrukture usuglašena je srednjoročna vizija razvoja Općine Klis koja glasi:

Općina Klis zeleno-plava je spojnica Zagore i obale Jadrana, prostor atraktivnog i zdravog mediteranskog života, zelenog i inovativnog gospodarstva, te kvalitetnog rada i odmora.

Povezivanjem i sinergijom urbanog i ruralnog prostora, ljudi, uprave, institucija, gospodarstva i udruženja, Općina Klis mudro čuva, promiče, ravnomjerno razvija i održivo koristi svoje jedinstvene ljudske, prostorne, društveno-gospodarske, prirodne, kulturno-povijesne i druge resurse na dobrobit svih njezinih današnjih i budućih stanovnika i posjetitelja.

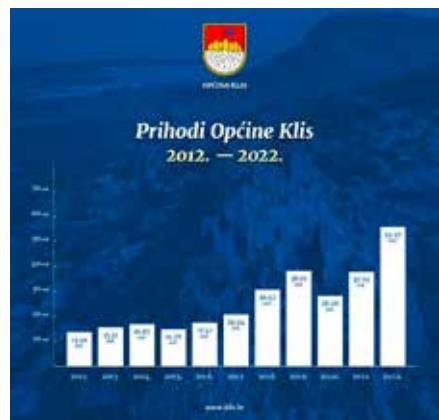
INVESTICIJE U NAŠOJ OPĆINI

Klisu rekordni proračun 10 milijuna eura!

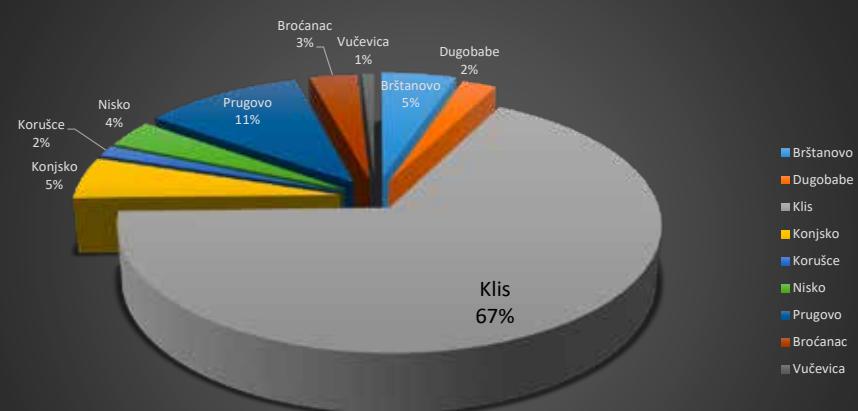
10 milijuna eura ili 75 milijuna kuna iznosi rekordni proračun za 2023. godinu, koji je krajem 2022. godine usvojilo Općinsko vijeće Općine Klis.

Osim izvornog općinskog proračuna na području općine Klis u ovoj godini već se provode ili će uskoro krenuti investicije u vrijednosti od oko 26.5 milijuna eura. Riječ je o vodoopskrbi i odvodnji u Klisu, Regionalnom vatrogasnem centru i vodovodu u Vučevici, državnoj cesti kroz Prugovo. Uz ove vrijedne investicije iz općinskog proračuna za ovu, 2023. godinu već je ugovoren 2.2 milijuna eura iz EU fondova.

Najavljenje investicije su izvrstan poticaj za napredak cijelog područja Općine Klis, kako za mještane tako i za sve brojnije turiste, ali i one koji prolaze kroz našu općinu.

Popis stanovništva 2021. godine u Općini Klis

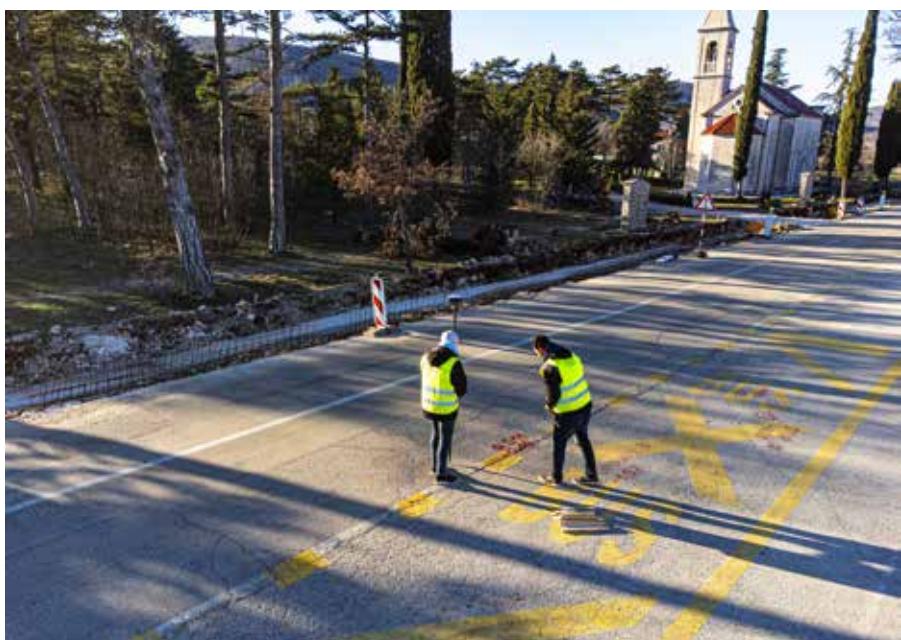
**NOVI ASFALT - RADOVI
NA DRŽAVNOJ CESTI
TRAJAT ĆE GODINU DANA**

Uskoro sigurnije kroz **Prugovo**

Utjeku su radovi na rekonstrukciji državne ceste kroz Prugovo.

Radi se o 3.5 kilometra ceste, koja prolazi kroz cijelo mjesto i vrlo je opasna za mnogobrojne vozače, a posebno za najmlađe stanovnike koji svakodnevno pješače do škole. Planirano trajanje radova ovog zahtjevnog projekta je godinu dana. Projekt je vrijedan preko 20 milijuna kuna.

Planirano je proširenje kolničke trake i presvlačenje novim asfaltom cijelom dužinom, izgradnja novog nogostupa, pet autobusnih ugibališta, nova javna rasvjeta, uz poboljšanu elektroenergetsku mrežu.

REKREACIJOM DO ZDRAVLJA

PRVI U KLISU: Otvoren **Street workout** park u Klis Kosi

Na 155 m² postavljeno je deset različitih sportsko-rekreacijskih sprava neophodnih za vježbanje na otvorenom

Piše: Jelena Tešija

Uz područnu školu u Klis Kosi otvoren je *Street workout park*, čiju je izgradnju sufinanciralo Ministarstvo turizma i sporta u iznosu nešto većem od 20 tisuća eura. Prvi je to park takvog tipa u općini u kojem mještani imaju priliku besplatno trenirati i rekreirati se na otvorenom koliko god požele. Na čak 155 m² park je opremljen s ukupno deset različitih sportsko-rekreacijskih

sprava neophodnih za vježbanje na otvorenom pa su tako, između ostalog, postavljene ravna i kosa klupa za vježbanje, podni steper, *street workout* ljestve, rukohvati za sklekove, paralelne preče na stupu i sprave za istezanje nogu.

Prvi cilj novog kliškog vježbališta na otvorenom svakako je poticanje stanovnika općine Klis na rekreativno bavljenje sportom i promovi-

ranje vrijednosti sporta i rekreacije, pri čemu se doprinosi i ispunjenju potrebe građana za sportskim aktivnostima, kao i kvalitetnjim provođenjem slobodnog vremena te poboljšanjem životnih uvjeta. *Street workout park* proširio je sadržaj sportske infrastrukture koja, kroz besplatnu fizičku aktivnost, ujedno potiče zdraviji i aktivniji način života lokalne zajednice.

OPĆINA KLIS ŽELI STATI NA KRAJ NESAVJESNIM MJEŠTANIMA

Bacate otpad na ilegalne deponije? **Kamere snimaju, kazne stižu!**

Kako bi uveli red u odlaganje otpada Općina Klis će na nekoliko najkritičnijih mjesta postaviti kamere kako bi otkrili i kaznili nesavjesne mještane.

U sve većim izazovima modernog vremena i potrošačkog mentaliteta stvara se potreba za što savjesnijim upravljanjem i recikliranjem velike

količine otpada koji svakodnevno proizvodimo. Na tom tragu sve veći broj domaćinstava odvaja otpad i odlaze ga u odgovarajuće spremnike. Međutim, istovremeno se pojavljuje sve više ilegalnih i divljih odlagališta krupnog otpada.

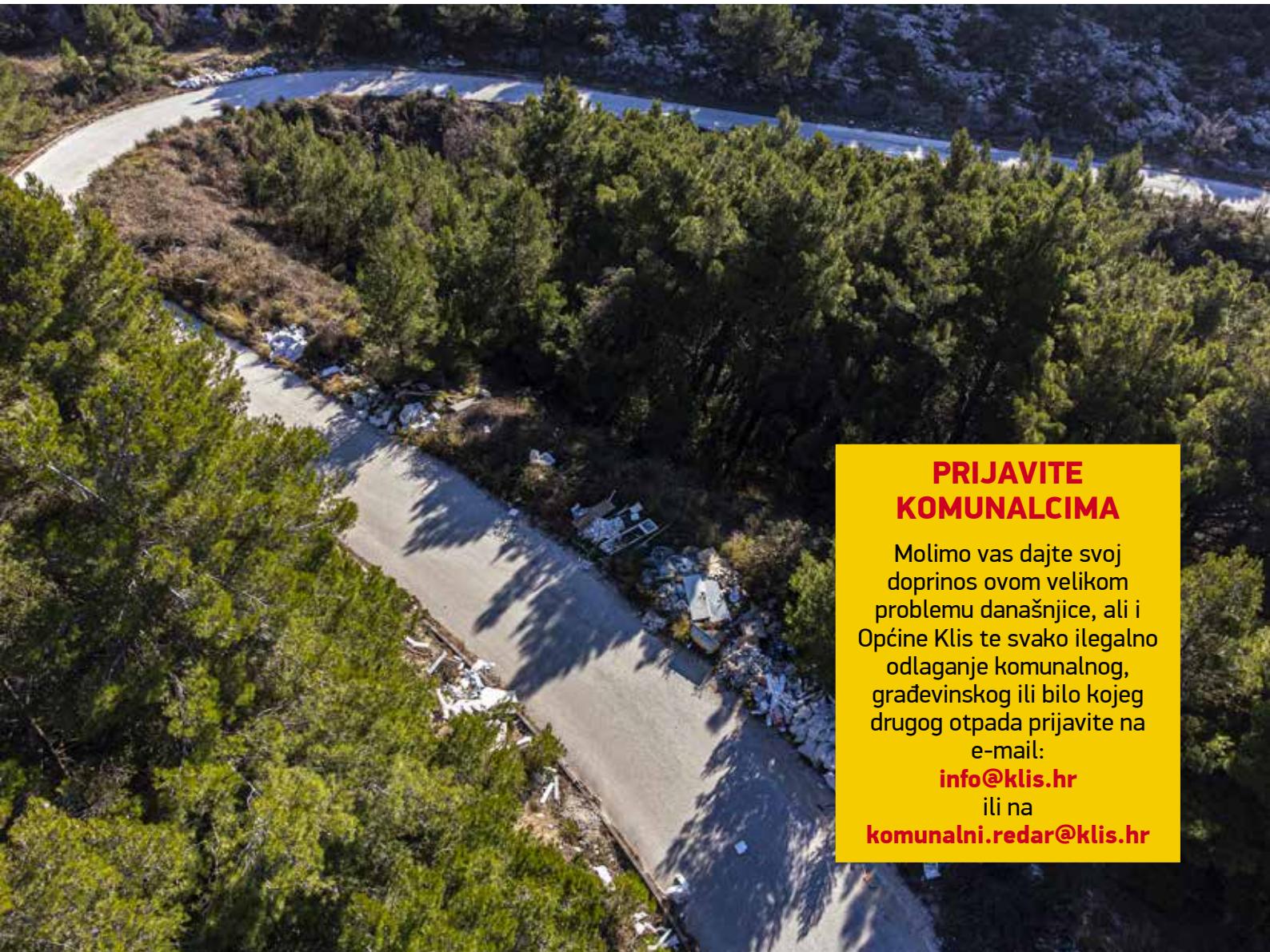
Vodeći računa o čistom okolišu i zdravom suživotu s prirodnim okruženjem, na najugroženijim lokacija na području općine Klis planirano je postavljanje kamera kako bi se otkrili i sankcionirali svi oni koji se ne ponašaju u skladu sa zakonskim propisima.

Očuvanje prirodnog okoliša za sljedeće generacije naš su svakodnevni i nezaobilazni imperativ koji trebamo koristiti kao životni moto u sve zahtjevnijim vremenima. Samo zajedničkim naporima, svakodnevnom i upornom edukacijom najmladih, ali i starijih stanovnika uspjet

ćemo stvoriti životni prostor i okruženje ugodno za oko i za život po mjeri čovjeka.

Općina Klis ulaže znatna sredstva u brojne aktivnosti vezane za zaštitu okoliša i svima nam treba biti jasno da je to novac koji bi se mogao puno kvalitetnije iskoristiti za podizanje standarda svih stanovnika.

PRIJAVITE KOMUNALCIMA

Molimo vas dajte svoj doprinos ovom velikom problemu današnjice, ali i Općine Klis te svako ilegalno odlaganje komunalnog, građevinskog ili bilo kojeg drugog otpada prijavite na e-mail:
info@klis.hr
ili na
komunalni.redar@klis.hr

Uredite zapuštene parcele!

Općinsko vijeće Općine Klis donijelo je odluku kojom je obvezalo vlasnike zemljišta da urede svoje zapuštene parcele. Pozitivni pomaci su, prema riječima Općine Klis, već vidljivi. Riječ je o mjeri koje bitna za prevenciju požara, ali i zbog odnosa prema okolišu i vlastitoj zajednici.

- Još nismo počeli kažnjavati, šaljemo zasad upozorenja, a ljudi su počeli čistiti. Odluka je donesena kako zbog prevencije od požara, s obzirom na to da neuređeno i zapušteno zemljište predstavlja velik rizik, tako i zbog općeg odnosa prema okolišu i lokalnoj zajednici. Iako je ovakva praksa odavno prisutna u europskim zemljama pa i na području ostalih dijelova Republike Hrvatske, u Dalmaciji još nije zaživjela, a mi želimo mijenjati te trendove na korist svih nas – poručuje Jakov Vetma.

Riječ je o Odluci o agrotehničkim mjerama i mjerama za uređivanje i održavanje poljoprivrednih rudina te mjerama zaštite od požara na poljoprivrednom zemljištu.

Poljoprivrednim zemljištem smatraju se oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji.

Igralište Nisko u projektu Bez granica

Projekt izgradnje malih dječjih igrališta u Općini Klis privodi se kraju nakon što je izgrađeno i opremljeno i igralište u mjestu Nisko.

Igralište u Niskom još je jedan od projekata Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije RH koji su Općinama Novi Travnik i Klis odobrili projekt prekogranične suradnje „Bez granica“ Općina Klis svoj dio sredstava koristi za izgradnju dječjeg igrališta u Niskom s ciljem podizanja kvalitete života u Zagori. Općina Klis planira izgradnju još dva igrališta te bi time svaki od 14 mjesnih odbora dobio novi prostor za djecu. Tijekom 2023. godine će se izgraditi dječja igrališta u Brštanovu i na Brdu.

Vrtić u Klis Kosi uskoro mališanima otvara svoja vrata

U skoro se završava uređenje vrtića koji se nalazi u prizemlju Doma kulture Zdravka Uvodića u Klis Kosi.

Rok za završetak radova je u travnju nakon čega će se odmah obaviti upis djece na radost mnogobrojnih roditelja.

Radi se o mješovitoj vrtičkoj jedinici u koju će biti smješteno 24 djece.

Radi se na sve strane

Izgradnja Nastavnog regionalnog središta za osposobljavanje operativnih snaga sustava vatrogastva u Vučevici. Osim vatrogasaca centar će koristiti i druge operativne snage civilne zaštite koje interveniraju u kriznim situacijama izazvanim prirodnim katastrofama i elementarnim nepogodama.

Uređenje Doma kulture „Jozo Buliga“ u Klisu

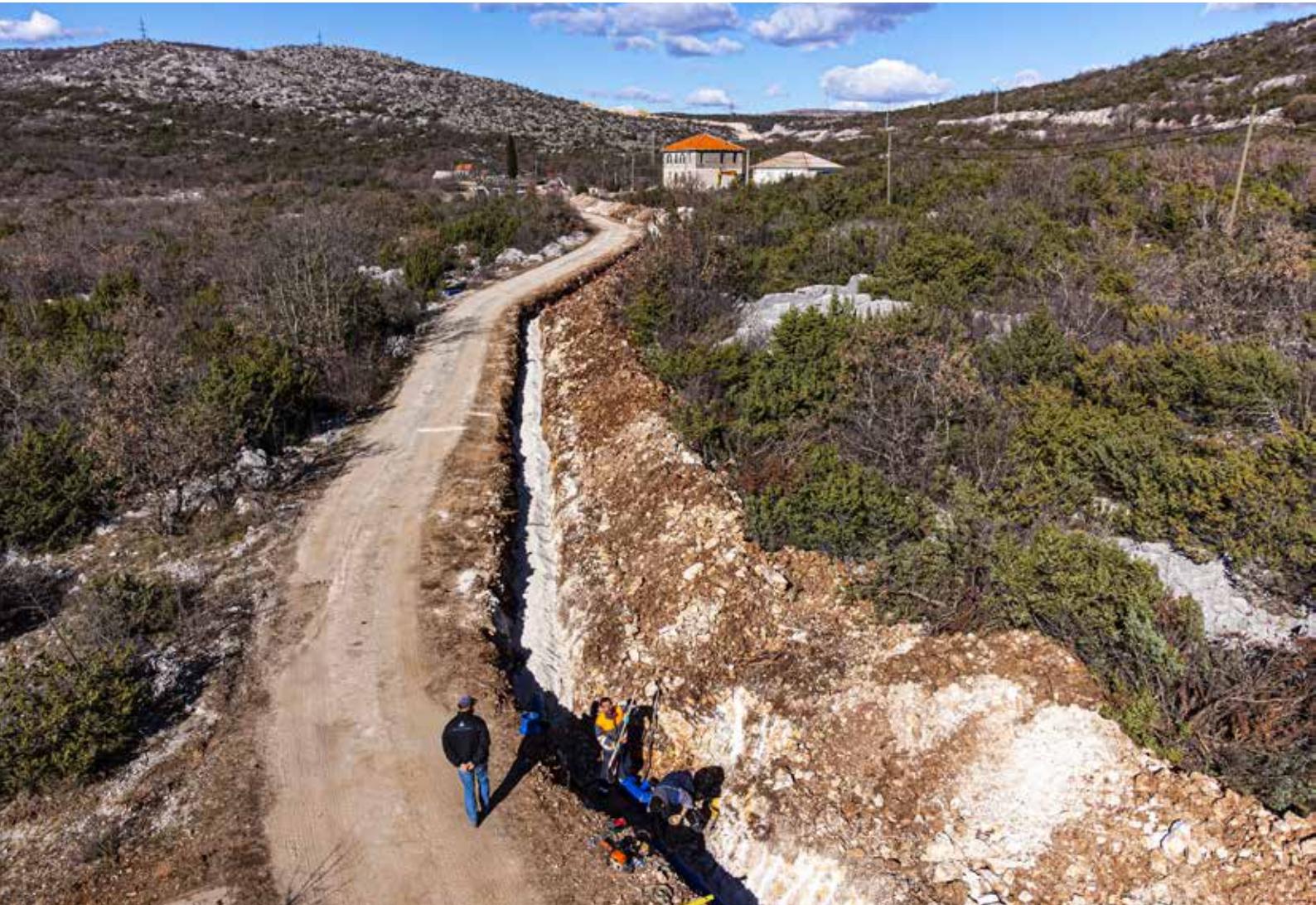

Uređenje ulica

Izgradnja vodoopskrbnog sustava napajanja pitkom vodom u naselju Vučevica. Opskrba pitkom vodom svakog naselja u Općini Klis je osnovni civilizacijski i komunalni uvjet za opstanak i ostanak stanovnika na tim prostorima čime se zaokružuje priča o što ravnomjernijem razvoju svih mjesnih odbora i naselja na području Općine Klis.

Besplatni spremnici za biootpad

Svim zainteresiranim stanovnicima Općina Klis je omogućila nabavku besplatnih smedjih spremnika za biootpad. U vremenu povećane proizvodnje i akumulacije svih vrsta otpada, koji nam sve više ugrožava zdravo življenje putem onečišćenja životnog prirodnog prostora, posebno pitke vode, veoma je važno voditi računa o prihvatljivom sadržaju smedjih spremnika pa nije naodmet ponoviti što se smije odlagati u smede spremnike.

Mala škola u Brštanovu i Konjskome

Općina Klis će u suradnji s Dječjim vrtićem "Cvrčak" organizirati tromjesečnu malu školu za predškolce iz Brštanova i Konjskoga koja će započeti 1. svibnja. Program će se odvijati u prostorijama njihovih područnih škola.

Autobusi 22 i 33 voze novim trasama

Nakon organizacijskih problema i uređenja okretišta napokon su izmijenjene trase autobusnih linija na području Klisa. Naime, radi se o linijama 22 i 33 koje sada imaju konačna okretišta na Brdu (linija broj 22) i kod Lovačkog doma u Klis Kosi (linija broj 33).

Linija broj 22 mijenja trasu tako da umjesto do Klis Megdana, prometuje do novoizgrađenog okretišta u Klis Brdu, a umjesto do HNK, linija će prometovati do terminala na Sukoišanskoj ulici. Linija broj 33 mijenja početno i završno stajalište na području Klis Kose, na način da pro-

U smede spremnike se odlaže:

- kuhinjski otpad (ostaci i kora voća i povrća, ljske jaja, talog od kave, vrećice od čaja, ostatci kruha, listovi salate, blitve, kelja i sl.) ,

- vrtni ili zeleni otpad (velo cvijeće, granje, otpalo lišće, otkos trave i živice, zemlja iz lončanica, ostaci voća i povrća i sl.),

- male količine ostalog biootpada (kora drveta, kosa i dlaka, piljevina, papirnate maramice, borove iglice, male količine papira u koje su bili zamotani kuhinjski otpaci).

Samo svojim primjerom i odgovornim ponašanjem prema prirodi omogućićemo budućim generacijama da uživaju u svim dobrima i prirodnim ljepotama koje mi baštimo od naših predaka.

Dani besplatnog ulaza u klišku tvrđavu

Na sjednici OV Općine Klis donesena je odluka o ulasku u objekt tvrđava Klis bez naknade na:

- Noć muzeja
- Međunarodni dan obitelji, 15. svibnja
- Dan Hrvatskoga sabora, 8. listopada

dužava do objekta Lovačkog doma na području Klis Kose, što joj postaje novo okretište.

Vozni red će radi ovog produženja doživjeti male korekcije te će se prilagoditi potrebama lokalnog stanovništva, a posebno đacima i studentima, koji su svakodnevni korisnici usluga autobusnog prijevoza.

Sufinanciranje solarnih panela na našim krovovima

S nastojanjem da što više kućanstava koristi obnovljive izvore energije Općina Klis je osigurala 26.500,00 eura za sufinciranje izrade projektne dokumentacije za instaliranje solarnih panela na krovove kućanstava za 2023. godinu. Nakon izrade projektne dokumentacije, slijedi prijava na sufinciranje izgradnje putem Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost.

U prvoj polovini 2023. godine će biti raspisan natječaj, a svi detalji bit će javno objavljeni na stranici www.klis.hr

Vrući asfalt: Na Kočinjem brdu tisuće motora

Članovi kluba odlučili su iskoristiti znanje, pridonijeti razvoju turističke ponude i promociji kulturno povijesne baštine naše općine te uvrstili i ove godine manifestaciju u srpnju u kalendar moto događanja

Moto klub „Slobodni Jahači – Klis“ organizira Moto susret „Klis 2023“, u Klisu od 14. do 15. srpnja ove godine na Kočinjem brdu.

Ovaj moto klub osnovan je 2010. godine, registriran kao udruga građana sa sjedištem u Klisu i s današnjim danom broj 25 stalnih članova. Članovi kluba su u dobi od 19 do 68 godina što znači da klub okuplja mlađice do ljudi u srednjim godinama, umirovljenika, hrvatskih branitelja i dragovoljaca Domovinskog rata, poduzetnika, ugostitelja i ostalih žitelja Klisa i okolice, a od osnutka do danas, najintenzivnije su promicali, razvijali i unapređivali motocikлизam i sigurnost u prometu, što je cilj i misija Kluba.

Klub, ideju, Klis i domovinu promovirali su obilazeći zemlje Afri-

ke, sve države Europe, Moldaviju, Ukrajinu, Rusiju te tako prošli više milijuna kilometara. Akumulirajući ogromno iskustvo, putujući po svijetu, obilazeći moto susrete i družeći se s ljudima istih svjetonazora i strasti, članovi kluba odlučili su iskoristiti znanje, pridonijeti razvoju turističke ponude i promociji kulturno povijesne baštine naše općine uvrstivši je i ove godine u kalendar moto događanja, organizirajući 2. Moto susret „Klis 2023“. Manifestacija će se održati u Klisu od 14. do 15. 7. 2023. na Kočinjem brdu, a očekuje se dolazak nekoliko tisuća posjetitelja.

Tako će se u petak, 14. srpnja otvoriti manifestacija uz glazbu u DJ-a, a sve će potrajati do kasnih sati. U večernjim satima publiku će kao predgrupa zabavljati Dreamers band iz Splita, a zvijezde večeri su Gustafi.

U subotu 15. srpnja u jutarnjim satima planiran je doček novih gostiju, druženje i glazba uz DJ-a.

Slijedi besplatan ručak za sve posjetitelje, a od 18.30 slijedi organizirani moto defile sudionika

kroz Klis do tvrđave Klis. Slijedi razgled tvrđave, druženje uz osvježenje i ručak za kasnije pristigle goste.

Po povratku na Kočinje brdo slijedi organizacija zabavnih moto igara (natjecanje u sporoj vožnji, guranje bačve motociklom itd.), ponovni nastup banda Dreamers i naših rock klinaca iz Zagreba, benda Westsiders. Vrhunac večeri bit će nastup grupe Opća Opasnost koja će se pobrinuti za vrhunsku zabavu i nezabranjan provod svih posjetitelja.

Cijela manifestacija imat će i humanitarni karakter po čemu su Free Ridersi i poznati, s obzirom na to da su na području naše općine i šire, organizirali ili sudjelovali na nizu događanja humanitarnog karaktera.

Vidimo se na Kočinjem brdu!

Vaši Free Ridersi

LIJEPA VEČER NARODNE KNJIŽNICE I ČITAONICE U KLISU

Dopunjeno izdanje knjige **SINJSKA FERATA RERA**

Narodna knjižnica i čitaonica u Klisu proslavila je rođendan još jednim događajem kada je 6. prosinca na Tvrđavi Klis, u obnovljenom prostoru Topničke vojarne održana promocija dopunjenoj izdanju knjige 'Sinjska ferata Rera' zavičajnog autora **Valtera Firića**.

U godini obljetnica kultne Rere već je održana izložba **Ante Metrovića**, a promocija novog naslova u izdanju naše knjižnice bila je lijepa prilika da se zaokruži godina

posvećena ovoj pruzi. Naime, 2022. godine obilježeno je 120 godina izgradnje želježničke linije Split- Sinj te 60 godina obustave prometa na ovoj relaciji. Dopunjeno izdanje rado čitane Firićeve knjige predstavlja važan hommage zanimljivom dijelu povijesti ovih prostora. S divnim fotografijama, atraktivnim izdanjem i zanimljivim povjesnim činjenicama Firić ostvaruje još jedan prinos našoj kulturnoj baštini. Kao što je poznato, Valter Firić važan je kliški autor, po-

vjesničar umjetnosti i istraživač lokalne kulture, povijesti i umjetnosti. Svojim neumornim radom značajno je obogatio našu zavičajnu zbirku te je izdanje njegovog novog naslova bio izvrstan način da Knjižnica proslavi svoj rođendan.

Na promociji knjige su o knjizi govorili **Daria Domazet**, ravnateljica Muzeja Cetinske krajine – Sinj, **Lea Smolak**, ravnateljica Narodne knjižnice i čitaonice u Klisu te sam autor koji nam je otkrio zanimljive detalje o procesu nastanka knjige, inspiraciji, ali i same angedote do kojih je došao istražujući građu tijekom pisanja. Ravnateljica Muzeja Cetinske krajine – Sinj, Daria Domazet istakla je važnost djela za šire područje naše Zagore te istakla kako je ovaj naslov jedan od najčitanijih u njihovoј muzejskoj knjižnici. Promociji su prisustvovali zainteresirani zaljubljenici u lokalnu povijest, predstavnici Povijesne postrojbe „Kliški uskoci“, načelnik **Jakov Vetma** te predstavnici medija.

Knjigu je izdala Narodna knjižnica i čitaonica u Klisu, a tiskana je pod sponzorstvom Općine Klis i Povijesne postrojbe „Kliški uskoci“. Ovaj vrijedan naslov možete posuditi u našoj knjižnici.

Mališani pričama i pjesmom čestitali knjižnici 6. rođendan

6. prosinca Narodna knjižnica i čitaonica u Klisu proslavila je 6. rođendan. A ima li boljeg načina za proslaviti rođendan knjižnice od proslave uz svoje najmlađe korisnike? Stoga smo uz pomoć svetog Nikole, našeg zaštitnika i pratitelja organizirali proslavu za mališane iz kliškog dječjeg vrtića Sv. Roko. Sveti Nikola nas je posjetio u rano jutro i našim vrtićanima ispričao prekrasnu priču o Lisici koja je naučila da sreća stanuje u srcima. Uz to, naučili smo puno novih stvari. Primjerice, da je knjižničarka osoba koja prodaje priču ili da je sveti Nikola izgubio štap dok je gledao jučerašnju utakmicu. Narodna knjižnica je tako u dobrom društvu, ali i s dobrim brojkama ušla u novu godinu svog djelovanja. Zahvaljujemo svim našim članovima koji čine knjižnicu živom i čarobnom, a nadamo se da im ona vraća novim iskustvima i znanjima.

“Uvijek sam zamišljao da će raj biti neka vrsta knjižnice.”

Jorge Luis Borges

VRIJEDNA KNJIGA O POVIJESTI NAŠEG KRAJA

‘Uskočko gnijezdo’ roman o opsadi Klisa

U prostoru Topničke vojarne na kliškoj tvrđavi održana je promocija povijesnog romana „Uskočko gnijezdo“ autora **Ante Brčića**.

Radnja romana smještena je u doba opsade Klisa u 16. stoljeću i opisuje koначan pad od strane silne osmanlijske vojske 1537. godine.

Roman je pobjednik i književnog natječaja za najbolji neobjavljeni povijesni roman „Knez Trpimir“ koji je 2021. godine raspisala Gradska knjižnica iz Kaštela.

Knjigu su uz autora predstavili nakladnik **Zoran Bošković**, ravnateljica Gradske knjižnice Kaštela **Renata Dobrić** i lektor romana **Rudolf Ćurković**.

Prigodu promocije uz zvuke klapske pjesme je obogatila Klapa „Sveti Mihovil“.

ZAVRŠIO USPJEŠNI PROJEKT U OPĆINI KLIS

U Društvenom centru učili, vježbali, pričali, smijali se...

Projekt je trajao od 5. 11. 2020. do 5. 11. 2022., na samom početku projekta financiranog iz Europskog socijalnog fonda revitaliziran je i opremljen prostor za 400 sadržaja za sve uzraste

Piše: Mirna Tešija

Uspješno je završen dvogodišnji projekt „Klis u centru – Partnerstvo za aktivnu zajednicu“ u sklopu kojeg je otvoren Društveni centar Klis. Projekt je trajao od 5. 11. 2020. do 5. 11. 2022., na samom početku projekta financiranog iz Europskog socijalnog fonda revitaliziran je i opremljen prostor kako bi se lokalno stanovništvo moglo uključiti u društveni život zajednice. Nakon provedenog sociološkog mapiranja doznao se kakve sadržaje žele mještani, te je kroz dvije godine provedeno više od 400 aktivnosti za sve dobne skupine.

Organizirane su različite stručno vođene edukacije za umirovljenike

s temom socijalnih prava, umirovljenika, ugovora o doživotnom i do-smrtnom osiguravanju, prava potrošača, posebno kod prezentacijskih prodaja. Umirovljenici su se gotovo za cijelo vrijeme trajanja projekta mogli rekreirati u Društvenom centru, kroz gimnastiku za umirovljenike koja je pod stručnim vodstvom održavana dva puta tjedno.

Uz to, pedeset naših umirovljenika je krajem svibnja posjetilo Rastoke, a mnogi su sudjelovali i na ostalim radionicama.

Bilo je programa i za najmlađe, mališani su rado dolazili na likovne radionice, a s veseljem su dolazili i na satove engleskog jezika, te na plesne radionice.

U Društvenom centru osnovan je i *Harry Potter klub*, gledali su se filmovi, igrale se društvene igre. U gostima su bili brojni pisci i edukatori za djecu, kazalište, klaun te u vrijeme božićnih blagdana i Djed Mraz. Zajedno se slavio kraj školske godine, Valentino, gledale su se utakmice, zabavljalo se na maskenbalu i Božićnom partyju.

Za odrasle su se održavali rekreativni treninzi, likovne radionice, brojne edukacije poput vrlo zanimljive joge lica, izrade prirodne

kozmetike, predavanja na temu ljekovitog bilja našeg podneblja, agroturizma, OPG, kao i nutricionističko predavanje.

Odrasli su u Društvenom centru mogli vježbati dva puta tjedno te pohađati tečaj engleskog jezika. Poseban interes izazvala su predavanja za trudnice jer je u Društveni centar došlo čak 40 trudnica.

Kako je na projektu jedan od partnera i Narodna knjižnica i čitaonica u Klisu u gostima su bili brojni književnici za djecu i odrasle (**Miro Morović, Jelena Pervan, Sanja Polak, Nebojša Lujanović, Marina Gundelj**). Zanimljiva je bila i detektivska večer u knjižnici, te knjižnica pod krošnjama u sklopu kojih su oslikane slobodne knjižnice diljem naše Općine.

Nositelj projekta DVD Klis je kroz dio projekta „Korisna znanja za održivi razvoj“ organizirao info točke te predavanja za odrasle. Također, kroz radionice za djecu: „Da je vatrogasac biti lako, vatrogasac tad bi bio svatko“ i „Što radi vatrogasac?“, na interaktivni i zabavan način upoznavali su djecu s pojmom vatrogastva. Vatrogastvo nije samo okosnica civilne zaštite već i važan dio svakodnevnog života, a to je ovim projektom itekako došlo do izražaja.

Partner na projektu bila je i Udruga „MI“. Uz njihovu pomoć i organizaciju u Društvenom centru Klis organizirane su 4 volonterske akcije na kojima je sudjelovalo 30 volontera. Ovaj projekt, premda prvično namijenjen lokalnom stanovništvu, vrlo brzo je prepoznat i izvan naše lokalne zajednice, a više od 750 posjetitelja u posljednje dvije godine to i dokazuje.

U Društvenom centru posebno su zadovoljni jer je njihov rad prepoznat i od strane provedbenog tijela, Nacionalne zaklade, koja ih je predložila Ministarstvu regionalnog razvoja fondova EU kao primjer dobre prakse i uspješnog EU projekta realiziranog u finansijskom razdoblju 2014.-2020.

- Hvala svima koji su podržali naš Društveni centar te se nadamo da će biti još mogućnosti prijave ovakvih projekata na buduće pozive. - poručuju iz Društvenog centra Klis.

Završna prezentacija

Završna prezentacija provedenog projekta „Klis u centru - Partnerstvo za aktivnu zajednicu“ održana je 3. 11. 2022. u Društvenom centru. Ovim projektom, ukupne vrijednosti 1.596 826,70 kuna, financiranih iz Europskog socijalnog fonda znatno se podigla kvaliteta života u lokalnoj zajednici. Trudeći se zadovoljiti potrebe lokalnog stanovništva organizirano je preko 400 aktivnosti. Okupljene su nakon završene javne prezentacije nasmijali stand up komičari iz Splitske scene, **Tomislav Primorac i Ante Travizi**.

Mjesec i pol kasnije, u parku na Megdanu proslavili smo i dječju Novu godinu. Naši najmlađi su, okrjepljujući se pripremljenim čajem i fritulama, uz Klauna Šarenka, Dj-a, Elzu i Anu te uz mnogo smijeha, plesa i pjevanja dočekali novu 2023. godinu u kojoj nas, sigurni smo, čeka još mnogo zanimljivih i zabavnih ak-

Kliški uskoci u pohod Gospi od Dobrića

Usjećanje na turbulentna vremena prošlosti, slavnog junaka Petra Kružića i njegove uskoke Povijesna postrojba „Kliški uskoci“ uz mnoštvo vjernika iz Klisa na blagdan Gospe Kandelore već godinama 2. veljače pohode crkvu Gospe od Dobrića u Splitu i aktivno sudjeluju na svetoj misi.

Naime, tog dana u veljači davne 1537. godine, nakon desetljeća otpora, Osmanlije su ovladali kliškom tvrđavom. Povlačeći se iz Klisa uskoci su ponijeli sa sobom sliku Bogorodice te je pohranili u Gospinu svetištu na Dobriću gdje se nalazi i danas.

JEDAN OD NAJBOLJIH FOTOGRAFA IZLAŽE U TOPNIČKOJ VOJARNI

Fotografije Ive Pervana neispričane priče o Klisu

Na svojim fotografijama Pervan stvara jednu paralelnu stvarnost pokazujući nam tako ono čime smo okruženi, a što često ne primjećujemo – rekao je povjesničar umjetnosti, Joško Belamarić.

Unovoobnovljenom prostoru Topničke vojarne, na tvrđavi Klis 22. siječnja uz brojne posjetitelje otvorena je izložba „Klis na fotografijama“ **Ive Pervana**. Autor izložbe, Ivo Pervan jedan je od najnagrađivanih hrvatskih turističkih fotografa, koji svojim objektivom nastoji sačuvati povijest našeg naroda, a kulturna i prirodna baština i znamenitosti njegovi su priroiteti u fotografiji. Iznimka nije ni ova izložba.

– Ova izložba predstavlja Klis u četiri godišnja doba. Za mene je Klis jedno od svetih hrvatskih mješta i iznimna mi je čast izlagati ovdje.

Trebate znati da Klis nije lako snimiti jer je on u centru jednog velikog prostora. Trebalo se služiti novim tehnikama, dugo čekati za pogoditi baš određen trenutak. Imamo tu sliku koju sam snimio s Prve vidilice na Marjanu, jedna je nastala i u po Mosora. Svaka od njih priča svoju priču – istaknuo je Ivo Pervan.

Većina izloženih fotografija prikazuje motive Klisa, uhvaćene objektivom autora kroz dvije godine. Odabrani motivi i fotografije, između ostalog, prikazuju i detalje koje stanovnici Klisa, kao i drugo lokalno stanovništvo, u svakodnevnoj žurbi rijetko primjećuju.

– Ivo Pervan jedan je od autora koji zaista interpretiraju klišku baštinu, tvrđavu i kulturu. On prikazuje taj prostor na drugačiji način, zna kako uloviti detalj i napraviti da taj detalj iskoči. Ova izložba predstavlja apsolutnu vrijednost krajolika i baštine. Na svojim fotografijama Pervan stvara jednu paralelnu stvarnost

pokazujući nam tako ono čime smo okruženi, a što često ne primjećujemo – rekao je povjesničar umjetnosti **Joško Belamarić**.

Otvorenje izložbe uvod je u proslavu 30. godišnjice postojanja Općine Klis koja će biti obilježena brojnim aktivnostima i projektima kroz cijelu godinu. Svečanosti otvorenja doprinijeli su Pučki pivači Gospe od otoka iz Solina s nekoliko otpjevanih pjesama. Izložba je tek mali dio kolekcije od više stotina Pervanovih fotografija koje u svom arhivu posjeđuje Općina Klis.

– Ivo Pervan, iznimno cijenjeni fotograf, prikazao je naše povijesno mjesto, kao i trenutak u kojem živimo. A i jedno i drugo je predivno – zaključio je načelnik Općine Klis **Jakov Vetma**.

Izložene fotografije, otisnute su na platnu velikog formata i bit će dio stalnog postava Topničke vojarne.

KULTURNA MANIFESTACIJA NA KLISU

I mladi vole Noć muzeja

Posljednji petak mjeseca siječnja diljem Hrvatske obilježen je tradicionalnom Noći muzeja, manifestacijom koja se pokazala kao pun pogodak. Općina Klis se i ove godine uključila u ovu manifestaciju gdje se pokazalo da je veliki broj posjetitelja zainteresiran za kulturne manifestacije.

Prohladna siječanska večer vrvila je posjetiteljima, kojima je u programskom dijelu bila ponuđena izložba fotografija na temu Klisa, kroz objektiv velikog hrvatskog fotografa Ive Pervana. Izložba je nekoliko dana prije svečano otvorena u novouređenom prostoru Topničke vojarne kao stalni postav, a prikazuje autorovo viđenje kulturne baštine i prirodnih znamenitosti Klisa.

Članovi Povijesne postrojbe „Kliški uskoci”, koji su posjetitelje dočekali u životpisnim povijesnim odorama i s izvornim oružanjem, organizirano su vodili sve zainteresirane u obilazak tvrđave i upoznavanje s njezinim značajem i povijesnim graditeljskim razvojem. Tako su razgledani najznačajniji sadržaji, kao što je zbarka povijesnog oružja i uskočkih odora u Uskočkoj oružarnici, muzejski sadržaj iz doba Trpimirovića u Kneževom dvoru, crkva sv. Vida i mnogi drugi lokaliteti unutar zidina.

Za vrijeme trajanja manifestacije, od 18 sati do iza ponoći tvrđavu je posjetilo gotovo tisuću posjetitelja, što je za ovako hladnu večer iznenadujući podatak, a posebno veseli što je dominirala mlađa populacija.

VRIJEDNA OBLJETNICA KGD MOSOR

Saksofon za 86. rođendan glazbara

Svečanim koncertom KGD „Mosor“ i prijatelja proslavljen je 86. rođendan glazbara iz Klis Kose.

Slavljenički koncert održan je na blagdan sv. Stjepana, 26. prosinca u Domu kulture u Klis Kosi, u čast prvog službenog koncerta prije 86 godina, a glazbari su se održali do današnjih dana.

Uoči koncerta, na jutarnjoj misi don **Miro Šestan** je uz članove Društva blagoslovio zastavu društva. Na večernjoj proslavi uz članove društva nastupili su i prijatelji, članovi KUD-a Salona i KUD-a Filip Dević.

Slavljenicima je čestitao **Jakov Vetma**, načelnik Općine Klis, a na proslavu je, kako i prilici, došao s darom - novim saksofonom, te iznenadio i razveselio glazbare.

Nakon svečanog koncerta brojna publika je nastavila blagdansko druženje uz pjesmu i glazbu, uz želju da glazbari iz Klis Kose sviraju još dugo godina.

Treća faza projekta 'Zaželi'

Jedan od ključnih ciljeva programa je poboljšati status žena, koje su u nepovoljnem položaju na tržištu rada, sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem kao najvećim obrazovnim stupnjem.

Općina Klis, u partnerstvu s općinama Dicmo i Dugopolje, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje i Centrom za socijalnu skrb, uspješno je nastavila s programom 'Zaželi – program zapošljavanja žena – faza III', koji se financira sredstvima Europskog socijalnog fonda.

Kroz projekt iz programa 'Za snažnije žene i kvalitetniju starost' zaposleno je 29 teže zapošljivih žena s područja sve tri općine koje će skrbiti o minimalno 174 najosjetljivija i najpotrebitija korisnika.

- Program 'Zaželi' nastavlja s trećom fazom kako bi se ublažila socijalna isključenost nezaposlenih žena pa se tako žene zaposlene u prethodnoj fazi nastavljaju i u ovoj fazi brinuti o našim potrebitima. Projekt se provodi tijekom osam mjeseci, dok će žene u izravnom radu s korisnicima provesti šest mjeseci, do 19. lipnja iduće godine - istaknula je **Mila Perić**, voditeljica projekta i pročelnica za opće poslove u Općini Klis.

Jedan od ključnih ciljeva programa je poboljšati status žena, koje su u nepovoljnem položaju na tržištu rada, sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem kao najvećim obrazovnim stupnjem. Također, cilj je i olakšati život korisnicima, koji imaju potrebu za pomoći u kući, pri čemu je naglasak stavljen na promicanje socijalne uključenosti i suzbijanje siromaštva.

- Ovakav projekt idealan je za naše područje i usprkos svemu ide dalje, zahvaljujući Vladi RH. Iako iznos od oko 1,4 milijuna kuna (oko 182 tisuće eura) za projekt 'Zaželi' možda nije velik u usporedbi s nekim drugim projektima, njegova socijalna komponenta je nemjerljiva. Općina Dugopolje s načelnikom Pe-

ricom Bosančićem te Općina Dicmo s načelnikom Petrom Maretićem naši su partneri s kojima također izvrsno komuniciramo i surađujemo kroz LAG i Aglomeraciju gdje povlačimo sredstva iz EU fondova. Sve tri partnerske općine imaju vrlo dobre demografske trendove što pokazuje da se brinemo o našem stanovništvu - rekao je **Jakov Vetma**, načelnik Općine Klis.

Želja svih uključenih u projekt je omogućiti ugroženim mještanima što dulji i kvalitetniji ostanak u vlastitom domu. Ukupna vrijednost projekta je 1.425.106,88 kuna, a iz sve tri općine nadaju se da će ovo postati konstantna usluga koju lokalna zajednica može ponuditi svojim stanovnicima.

OBLJETNICA ČESTITKE IZVIDNIČKOJ SATNIJI SLAVNE BRIGADE

30 ljeta slavi Četvrt, hvala im!

Izvidnička satnija 4. Gardijske brigade HV proslavila je 30. obljetnicu osnutka. Četvrti gardijski brigada jedna je od onih koje su obilježile početak stvaranja Hrvatske države, kroz krvave sukobe i ratnu agresiju devedesetih godina prošlog stoljeća.

Tijekom Domovinskog rata život je izgubilo 196 njezinih pripadnika, 4 gardista se vode nestalima, 1600 njezinih pripadnika je ranjeno ili na drugi način stradalo. Kroz slavnu Četvrt prošlo je mnogo iznimnih boraca, dočasnika i časnika koji su

danas u mirovini ili na drugim dužnostima. Postrojba je to koja je kod neprijatelja izazivala strahopštanje, a kod hrvatskog puka divljenje i vjeru u nepobjedivost. Važna jedinica ove nepobjedive brigade je i Izvidnička satnija koja je krajem 2022. godine proslavila 30 rođendan. Svi oni učinili su da ime 4. gardijske brigade postane nezaobilazno u stvaranju novije hrvatske povijesti. Nakon svete mise u kapelici Sv. Križ na Dračevcu za sve poginule pripadnike postrojbe i polaganja vijenaca, nastavljen je program proslave svečanom akademijom, podjelom plaketa veteranima i prigodnom izložbom u Topničkoj vojarni na tvrđavi Klis.

Tijekom rata kroz ovu su elitnu satniju su prošla šestorica Klišana: **Damir Žura, Andi Jankov, Nikša Vetma, Renato Mikelić, Ivan Delić i Mateo Pleština**. Hvala im!

TUŽNA VIJEST

Odlazak suca **Stjepana Glavine**

Tužna vijest stigla je prije nekoliko dana do nas; u 82. godini života preminuo je međunarodni nogometni sudac, Klišanin Stjepan Glavina.

Rođen je 1941. godine u Klisu, sudački ispit položio je 1961. godine, a status saveznog suca stječe 1968. godine. Na listi sudaca savezne nogometne lige bio je od 1976. do 1988. godine.

Stjepan Glavina 1978. godine postaje i međunarodni nogometni sudac, sa znakom FIFA-e devet godina poslije.

Sudio je i na Svjetskom juniorском prvenstvu u Čileu, a sedam godina prije, 1980. godine, na završnom turniru UEFA-e do 21 godine, koje je odigrano u SR Njemačkoj. Dijelio je nogometnu pravdu i na Mediteranskim igrama u Splitu 1979. godine i na Univerzijadi u Zagrebu 1987. godine. Stjepan Glavina dugi je niz godina obavljao odgovorne dužnosti u organizacijama nogometnih sudaca FIFA-e i UEFA-e.

Odsudio je devet međudržavnih i 45 međunarodnih nogometnih utakmica kao glavni sudac.

Od 1992. godine bio je u Komisiji nogometnih sudaca Hrvatske, bio je i predsjednik Stručne komisije Zbora nogometnih sudaca Hrvatske od 1992. do 1995. godine. Predsjednik je Zbora nogometnih sudaca Nogometnog saveza Općine Split od 1981. do 1982., te od 1990. do 1991. godine, a predsjednik Zbora nogometnih sudaca Splitsko-dalmatinske županije bio je od 2000. do 2003. godine. Bio je i višegodišnji član Predsjedništva Zbora nogometnih sudaca Hrvatske.

Rekorder je po broju suđenih utakmica na poznatom Hajdukova međunarodnom turniru Trofej Marjana, na kojem je sudio kao glavni sudac 11 utakmica.

Stjepan Glavina igrao je nogomet u kliškom Uskoku, a određeno vrijeme bio je i član Uprave kluba i klupske dopredsjednik.

Tekst izvor: hns-cff.hr

Foto: Nogometni suci Splitsko-dalmatinske županije (facebook)

